

להתזדנע ולהגלות מחמדי התורה בכל דף בשי"ס

שבת דף עא

בענין חילוקי חטאות

בשבת דף ע"א. וכל היכא דחלוקין לחטאות לא מצטרפי, והתנן אבל חלב וחלב בהעלם אחד, אינו חייב אלא אחת, אבל חלב ודם ונותר ופגול בהעלם אחד, חייב על כל אחת ואחת, זו חומר במינין הרבה ממין אחד, וזו חומר במין אחד ממינין הרבה, שאם אכל חצי זית וחזר ואכל חצי זית, ממין אחד, חייב, משני מינין, פטור, והוינן בה, ממין אחד חייב צריכא למימר, ואמר ריש לקיש משום בר תוטני הכא במאי עסקינן כגון שאכלו בשני תמחויין, ורבי יהושע היא דאמר תמחויין מחלקין, מהו דתימא אמר רבי יהושע בין לקולא בין לחומרא, קא משמע לן דלקולא לא אמר, לחומרא קאמר, והא הכא דחלוקין לחטאות וקא מצטרפי.

אמר ליה, מר ארישא מתני לה, וקשיא ליה, אנן אסיפא מתנינן לה, ולא קשיא לן, משני מינין פטור צריכא למימר, ואמר ריש לקיש משום בר תוטני לעולם ממין אחד, ואמאי קרי ליה שני מינין שאכלו בשני תמחויין, ורבי יהושע היא דאמר תמחויין מחלקין, והא קא משמע לן דאמר רבי יהושע בין לקולא בין לחומרא. מרסיפא מין אחד ושני תמחויין, מכלל דרישא מין אחד ותמחוי אחד, מין אחד ותמחוי אחד צריכא למימר, אמר רב הונא הכא במאי עסקינן כגון שהיתה לו ידיעה בינתיים, ורבן גמליאל היא דאמר אין ידיעה לחצי שיעור.

איתמר, אבל שני זיתי חלב בהעלם אחד, ונודע לו על הראשון, וחזר ונודע לו על השני, רבי יוחנן אמר חייב שתיים, וריש לקיש אמר אינו חייב אלא אחת וכו'.

- א -

כללי חילוקי חיובי חטאות

כמה דברים שמחלקים להתחייב בשני חטאות

שעבר על כולן בהעלם אחת, אפילו הכי כיון שהם עבירות חלוקות, חייב על כל אחת ואחת, אפילו כשהם בהעלם אחד. דין זה מובא ברמב"ם בפ"ד מהלכות שגגות הלכה א', ובפ"ו שם הלכה ד'.

ב. ידיעות מחלקות. במתני' בכריתות שם תנן שאם אכל כמה כזיתים חלב, אז תלוי אם אכלן בהעלם אחת, או שאכלן בכמה העלמות, שאם אכל כמה כזיתים חלב בהעלם אחת, אינו חייב אלא חטאת אחת, אע"ג שבאמת עבר על כמה עבירות, אבל אם היה לו ידיעה בנתיים, שנודע לו שעבר על אכילת חלב, ושוב שכח ואכל חלב בשוגג, חייב על כל כזית וכזית. בטעם הדבר אי' בגמ' שם דף י"ב: משום דהעלמות מחלקות והכא העלם אחד הוא. ומשמע שזה מן הסברא, דכיון שאמרה תורה 'והעלם' הכל תלוי בכמה העלמות אכלן. דין זה מובא ברמב"ם בפ"ו מהלכות שגגות הלכה א'. א

א. עבירות מחלקות. בגמרא שלפנינו מובא מתני' בכריתות דף י"א: דתנן דבאכל כזית מן החלב וכזית מן הדם וכן מנותר או מפגול, אע"ג שאכלם בהעלם אחד, חייב חטאת על כל אחת ואחת, וזהו משום שאע"ג

השלמות והוספות

ידיעות ספק אם נחשב ידיעות לחלק / אם זה תלוי בדין ספיקא דאורייתא לחומרא או לקולא

- גמרא, אתוון דאורייתא -

והיינו שלא נודע לו בודאי שאכל חלב, אלא שנוולד אצלו ידיעת ספק אולי אכל חלב, ואח"כ נתברר שאכן אכל שתי כזיתים חלב, דריש לקיש סובר דגם ידיעת ספק מחלקת לחטאות, ולכן חייב להביא שתי חטאות, ורבי יוחנן סובר דדוקא ידיעת ודאי מחלקת לחטאות, אבל ידיעת ספק אינה מחלקת לחטאות.

ובספר אתוון דאורייתא כלל ה' מבאר מחלקותם דזה תלוי במה שנחלקו

א] בענין ידיעות מחלקות, יש לציין דבכריתות דף י"ח: נחלקו רבי יוחנן וריש לקיש באכל שני כזיתים חלב, ובין אכילה לאכילה היה לו רק ידיעת ספק ולא ידיעת ודאי,

אפילו הכי, כיון שהם חמש נשים, הרי הגופין מחלקין, וחייב להביא חמש חטאות. דין זה מובא ברמב"ם בפ"ה מהלכות שגגות הלכה ג'.

ד. תמחויין מחלקין. בכריתות דף ט"ו: נחלקו רבי יהושע ורבי עקיבא באכל חמש כזיתים מנותר מזבח אחד שכל אחד מהם נאפה ונתבשל בתמחוי נפרד, שרבי יהושע מחייב חמש חטאות על כל תמחוי ותמחוי, ורבי עקיבא מחייב חטאת אחת. מחלקותם הובאה גם בגמרא שלפנינו. בדין זה פסק הרמב"ם בפ"ו מהל' שגגות הלכה ב' כרבי עקיבא דתמחויין אינן מחלקין, וחייב רק חטאת אחת.

ה. שבתות מחלקות. במתני' ריש פירקין שנינו, שהעושה מלאכה בכמה שבתות על ידי שגגת שבת, ששכח שהיום שבת ודימה שהוא יום חול, אע"ג שהיו כולם בהעלם אחת, חייב על חטאת על כל שבת ושבת, כי השבתות מחלקות. וזהו בתנאי שהוא יודע מעיקר שבת. דין זה מובא ברמב"ם בפ"ז מהלכות שגגות הלכה ב'. [א]

- ב -

בענין ידיעות מחלקות

בנתיים חייב רק חטאת אחת על שניהם.

ב', במה שנחלקו רבי יוחנן וריש לקיש באכל שתי כזיתים חלב בהעלם אחת, ובתחילה נודע לו שאכל כזית הראשון, ואח"כ חזר ונודע לו על כזית השני, דרבי יוחנן סובר דחייב שתי חטאות, כי מה שידיעות מחלקות לחטאות אינו דוקא בנודע לו בין אכילה לאכילה, אלא שהידיעות מחלקות לחטאות גם אחרי שתי האכילות, שאם נודע לו תחילה רק על הראשונה מתחייב חטאת על הראשונה, וכשנודע לו אכילת כזית השני חייב חטאת גם על השני. וריש לקיש אמר דאינו חייב אלא אחת, כי הוא

בענין זה, מובא בגמרא שלפנינו פלוגתת רבן גמליאל וחכמים אם יש ידיעה לחצי שיעור או לא. והיינו, באכל חצי כזית חלב בשוגג, ובתוך שיעור אכילת פרס נודע לו שאכל חצי שיעור חלב, ושוב שכח ונודע עוד חצי כזית חלב בשוגג, אם ידיעה שבנתיים נחשבת ידיעה לחלק ביניהם להפטר לגמרי מחטאת, או לא, דחכמים סוברים דיש ידיעה לחצי שיעור, וכיון שאין אכילת כל הכזית בתוך העלמה אחת, פטור מן הקרבן, ורבן גמליאל סובר דאין ידיעה לחצי שיעור, וכיון שאינה נחשבת לידיעה, נמצא שאכל כזית חלב בהעלם אחד, וחייב חטאת.

בדין זה פסק הרמב"ם בפ"ו מהלכות שגגות הלכה ח' כדעת חכמים דאם אכל כחצי זית ונודע לו וחזר ושכח ואכל כחצי זית אחר בהעלם שני פטור, שהרי נודע לו בינתיים, ויש ידיעה לחצי שיעור.

ג. גופין מחלקין. במתני' בכריתות דף ט"ו. שנינו שהעובר על איסור נדה עם חמש נשים, אע"ג שהיה בהעלם אחת, וגם כולם הם מאותו לאו,

ידיעה שבין אכילה אחת לאכילה שניה, וידיעה אחרי שתי האכילות כשנודע על אחת וחזר ונודע על השניה / שתי כזיתים חלב בהעלם אחת אם נחשב לאכילה אחת, או שנפטר בקרבן אחד על שתי אכילות

- גמרא, אפיקי ים -

ב. בגמרא שלפנינו מתבאר דדין ידיעות מחלקות, יכול להתבטאות בדרכים שונים.

א', במה שהבאנו לעיל באכל כזית חלב וחזר ואכל כזית חלב, שאם נודע לו בנתיים חייב שתי חטאות על כל כזית וכזית, ואם לא נודע לו

השלמות והוספות

היא שגגה אחת, ע"כ.

אמנם בתוס' שם (ד"ה כלל) חולקים על רש"י, וסוברים דמה שנזכר בימים שבנתיים שהיה שבת, עדיין אינה נחשבת לידיעה, כי ידיעה לחלק היא דוקא אם נודע לו שחטא, אבל במה שנזכר שהוא שבת ולא נזכר שעשה בה מלאכה, אינו נחשב לידיעה.

והם מוכיחים כן מדברי הגמרא שלפנינו בדין קצירה וטחינה, דאם קצר וטחן כגורגרת בשגגת שבת וזדון מלאכות, וחזר וקצר וטחן כגורגרת בזדון שבת ושגגת מלאכות, דנו בגמרא מצד דיני גרירה אם נפטר בחטאת אחת או לא, הרי דאע"ג שלפני קצירה אחרונה נזכר שאותו יום הוא שבת, שהרי קצירה אחרונה היתה בזדון שבת ושגגת מלאכה, אפילו הכי עדיין נחשבות שתי הקצירות להעלם אחת, ומה שנזכר שהיום שבת אינה ידיעה לחלק.

ועוד מקשים על דברי רש"י בשם הריב"ם שהרי בגמרא למדין דבר זה מקרא, ולדברי רש"י שהטעם הוא משום שבודאי נודע לו בנתיים הרי לא הוצרכו ללמוד דבר זה מקרא.

אמנם בחי' הרמב"ן שם מביא קושיות התוס', והוא מיישב דעת רש"י וכתב דיש הבדל בין ימים שבנתיים שהוא ידיעה לחלק, ובין קצר וטחן בשגגת שבת וזדון מלאכות, וחזר וקצר וטחן בזדון שבת ושגגת מלאכות, שזה אינה ידיעה לחלק, כי מי שעשה מלאכה מפני ששכח שהוא שבת, בימים שבנתיים שנודע שהיה שבת, נהי שלא נודע לו שחטא מפני שאז לא נזכר שעשה בו מלאכה, [דאם כן אין צריך לזה ששבתות מחלקות שהרי יש כאן שתי העלמות], מכל מקום הרי יודע שמלאכות אלו אסורות בו, אבל בקצר וטחן בשגגת שבת וזדון מלאכות, וחזר וקצר וטחן בזדון שבת

הרמב"ם ושאר ראשונים במה שספיקא דאורייתא לחומרא, והיינו, דבמקום שיש לאדם ספק בדבר אם יש בו איסור תורה או לא, דחייב להחמיר, אם זהו מן התורה או רק מדרבנן, דדעת הרמב"ם בפ"ט מהל' אבות הטומאה הלכה י"ב שזה רק מדרבנן, אבל מדאורייתא רשאי להקל, ודעת הרשב"א בקידושין דף ע"ג ובספרו תורת הבית בית ד' שער א' שהוא מן התורה. וכתב באתו"ד שם דריש לקיש שסובר דידיעת ספק מחלקת לחטאות זהו משום שהוא סובר דבמקום ספק מחייב מן התורה להחמיר בדבר, ונמצא שנודע לו שעבר על איסור, שהרי במקום ספק חייב להחמיר, אבל רבי יוחנן סובר דבמקום ספק אינו מחייב מן התורה להחמיר בדבר, ונמצא דמה שנודע לו ידיעת ספק אינה ידיעה כלל, שהרי במקום ספק אינו מחייב להחמיר. יעויין שם מה שכתב עוד לפי זה.

[אמנם יש להעיר, כי לפי גירסת הכסף משנה שם מודה הרמב"ם בלאו שיש בו כרת דספיקא דאורייתא מן התורה לחומרא, וא"כ אין לפרש דפלוגתת רבי יוחנן ור"ל תלויה בפלוגתת הראשונים הנ"ל, שהרי הרמב"ם מודה בלאו שיש בו חטאת דספיקא דאורייתא מן התורה לחומרא].

הטעם דשבתות מחלקות אם הוא מפני שימים שבנתיים הם ידיעה לחלק / נודע לו השגגה ולא נודע לו שחטא / הבדל בין ימים שבנתיים ובין קצר וטחן וחזר וקצר וטחן

- רש"י, תוס', רמב"ן, קהלות יעקב -

[ב] בטעם הדבר דשבתות מחלקות נחלקו בזה רש"י ותוס', כי רש"י לעיל דף ס"ז: (ד"ה חייב) כתב דהטעם דשבתות מחלקות הוא משום דאע"ג שלא נודע לו בינתיים והעלם אחד הוא, אפילו הכי ימים שבינתיים הם ידיעה לחלק, כי אי אפשר שלא שמע בינתיים שאותו היום היה שבת, אלא שלא נזכר לו אז במלאכות שנעשו בו, וכיון דשגגתו הוא שאינו יודע שהוא שבת, והרי נודע לו בינתיים שהיה שבת, לכן כל שבת

בהעלם אחד מביא רק קרבן אחד, אין זה שאינו מתחייב על כזית שני, אלא אדרבא בהבאת חטאת על כזית ראשון נפטר על ידו גם כזית שני.

ובאפיקי ים שם סי' ו' כתב דבספק זה יש לבאר פלוגתת רבי יוחנן וריש לקיש בנודע על כזית ראשון ושוב נודע על כזית שני אם חייב שתי חטאות או לא, דיש לומר שהם נחלקו בטעם הדבר מדוע באוכל שתי כזיתים בהעלם אחת חייב רק חטאת אחת ולא שתיים.

דרכי יוחנן סובר דהטעם שבאוכל שתי כזיתים בהעלם אחת חייב רק חטאת אחת הוא כצד הב' הנ"ל דכל עוד שלא נתחייב קרבן על הראשון, נפטר בקרבן אחד גם על כזית שני, ולכן סובר דאם אכל שתי כזיתים בהעלם אחת ונודע על הראשון ואח"כ נודע על השני, כיון שכבר נתחייב קרבן על הראשון לפני שנתחייב על השני, שהרי הידיעה גורמת חיוב הקרבן, שוב אין לומר דיפטר מחיובו על שני כשיודע אח"כ, שהרי כבר חל עליו חיובו של ראשון טרם שנתחייב בשל שני, ולכן אין מועיל מה שאכל שניהם בהעלם אחת אלא אם גם נודע לו על שניהן בבת אחת, שבזה נתחייב עתה על שניהן כאחת, ובזה נפטר בקרבן אחד על חבירו, אבל אם כבר נתחייב מקודם, לא יפטר כזית שני בקרבן שכבר מחוייב ועומד.

[ויש להעמיס סברא זו בדברי הר"ח הנ"ל שכתב כשנודע לו על כזית שני אינו יכול לפרוע חובו בקרבן שכבר נתחייב בו, אלמא דהטעם דבאוכל בהעלם אחת ונודע לו בבת אחת מביא רק חטאת אחת, הוא משום שהוא פורע חובו בקרבן אחד].

אמנם ריש לקיש סובר דהטעם שבאוכל שני כזיתים חלב בהעלם אחת חייב רק חטאת אחת, הוא משום דכיון שהחיוב הוא על ה'שגגה', לכן נחשב כאילו אכל שתי כזיתים בבת אחת ממש, ונמצא דמעיקר הדין אין כאן רק חיוב חטאת אחת, וכיון דבעיקרו אינו מחוייב רק בקרבן אחד, לכן גם בנודע לו בזה אחר זה, אין כאן רק חיוב קרבן אחד, ואין חיוב שתי חטאות אלא כשהיתה ידיעה בין שתי האכילות, דבזה יש שני שגגות ונחשב לשתי אכילות, ומתחייב בשתי חטאות.

- ג -

פרטי דינים בנודע על כזית ראשון ואח"כ נודע על כזית שני

בזה, כמו שיבואר.

בפני יהושע בסוגיין כתב דמה שידיעה זו מחלקת הוא דוקא כשהידיעה על כזית הראשון אין לה שום שייכות להידיעה של כזית השני, והיינו כששתי השגגות באכילת החלב היה מחמת שהיה סובר על כל

סובר דהידיעה שאחרי שתי האכילה אינה מחלקת לשתי חטאות. והרמב"ם בפ"ו מהלכות שגגות הלכה ט' פסק כרבי יוחנן שחייב שתי חטאות.

והנה בגמרא מבואר דרבי יוחנן וריש לקיש נחלקו בזה בדרשה דקראי, אמנם אע"ג שזהו מדרשה דקראי יש סברא בזה, כמו שכתב ברבנו חננאל (שעל הגליון) דכיון שנודעה לו חטאתו נתחייב בה, וכשיתודע לו השניה עוד מתחייב בה, דאין אדם פורע חובו במה שכבר נתחייב בו, ע"כ. והיינו דחיוב חטאת חל עליו ע"י שנודע שחטא, וכשנודע שחטא באכילת כזית ראשון, נתחייב חטאת על כזית זה, ועדיין לא נתחייב על כזית שני, ושוב כשנודע לו על כזית שני, אינו יכול לפרוע חובו בקרבן שכבר נתחייב בו.

והנה בעיקר דין זה דאם אכל שני כזיתים חלב בהעלם אחת חייב רק חטאת, באפיקי ים ח"ב סי' ה' (ד"ה בהא) מבאר דיש לפרש טעם הדבר בשני דרכים, דיש לומר שהטעם הוא מפני שהסיבה המחייבת להביא קרבן חטאת הוא על מה שהוא שוגג, וכיון שלא נודע לו בין שתי האכילות נמצא שאין כאן אלא שגגה אחת, ולכן לגבי חיוב קרבן חטאת שבא על שגגתו, יש להחשיב שתי האכילות כאילו אכלן בבת אחת ממש, ואע"ג שאכלן זה בשחרית וזה בערב, אפילו הכי כיון שהיא שגגה אחת, מחשבים אותם כאילו היא אכילה אחת. והיינו שאינו מתחייב כלל אלא בחטאת אחת, כיון שאין כאן אלא שגגה אחת. ג]

אמנם יש לפרש דאינו משום שמחשבים שתיים כאילו הם אכילה אחת, כי באמת הם שתי אכילות, והיה ראוי להביא חטאת על כל כזית וכזית, ומה שמביא רק חטאת אחת היא, משום דכיון שבשעת אכילת כזית שני עדיין לא נודע אליו חטאתו, ועדיין לא נתחייב קרבן חטאת על אכילה הראשונה, לכן כשנודע שאכל ונתחייב חטאת על כזית ראשון וחטאת על כזית שני, נפטר בקרבן אחד על שתיים, וכמו שמצינו בקרבן יולדת שמביאה קרבן אחד על כמה לידות, דאם חזרה וילדה טרם שיצאה לשעה הראויה להביא קרבן, מביאה רק קרבן אחד על לידות הרבה, והכי נמי אם אכל עוד כזית בשוגג לפני שנתחייב בחטאת, כשמתחייב בקרבן מביא חטאת אחד על כמה אכילות. והיינו, דמה שבאכל שתי כזיתים חלב

הבדל בין שתי סוגי ידיעות על שגגתו, יש ידיעה שאינה קובעת כלום על כזית שני, ויש שנחשבת כעין ידיעה גם על השני

- פני יהושע, צ"ח בשם חכם צבי -

ג. והנה במה שאמר רבי יוחנן שאם נודע על כזית ראשון ואח"כ נודע על כזית שני חייב שתי חטאות, מצינו בגדולי הפוסקים שכתבו חילוקים

השלמות והוספות

משום שנודע לו שאתמול היה שבת בצירוף מה שהוא יודע שפעולה זו אסורה בשבת, וזה נחשב כמו ידיעת חטא.

והתוס' סוברים דידיעה המחלקת ההעלמות הוא דוקא בנודע לו שחטא, אבל במה שנודע לו שאתמול היה שבת אע"ג שהוא יודע שמלאכה זו אסורה בשבת, אינו נחשב ידיעה עד שיוודע שחטא.

ג] וכתב שם דכן נראה בלשון הגמ' בכריתות דף י"ב: (הנ"ל) דאי העלמות מחלקות הכא העלם אחד הוא, ומשמע דהטעם דאינו חייב אלא אחת הוא משום דהוי חדא

ושגגת מלאכות, הרי כשנזכר שהוא שבת היה לו אז שגגת מלאכות, ונמצא דמה שנזכר שהוא שבת אינו כלום, כיון שבשעה שנזכר שהוא שבת לא היה יודע שמלאכה זו אסורה, ולכן אין ידיעה זו מחלקת בין ההעלמות.

ובקהלות יעקב סי' ל"ב (ד"ה והרמב"ן) מבאר דהתוס' הבינו בדעת רש"י שהוא סובר דהעיקר הוא שיהא לו ידיעה על מה ששגג, וכיון ששגג ולא היה יודע שהוא שבת, מה שנודע לו שגגתו נחשב כבר לידיעה, ועל זה הקשו דמדברי הגמ' דקצירה וטחינה מוכח דמה שנודע לו מה ששגג עדיין אינו נחשב ידיעה.

והרמב"ן מפרש בדעת רש"י דאינו משום זה בלבד שנודע לו מה ששגג, אלא

בדבר נשכח ממנו האכילה וחזר ונזכר ממנה, אין זה אלא בגדר גילוי מילתא בעלמא, ונמצא שידיעה של הראשון היא ידיעה גם על השני, ואינו חייב אלא חטאת אחת.

ובצל"ח בסוגיין מביא הבדל זה בשם שו"ת חכם צבי סי' קס"ט ובשם קרית ספר, והוא מוסיף עוד ציור שתהא ידיעות ההעלמות תלויות זו בזו, כגון שאכל שתי כזיתים מחתיכה אחת שהיה סבור עליה שהיא שומן, ובאמת היה חלב, ושוב נודע לו שהיא חלב, אמנם בשעה שנודע לו שהוא חלב היה זכור רק מאכילת כזית אחד, ושוב נזכר שאכל מחתיכה זו שתי כזיתים, דמכל מקום ידיעה של כזית אחר הוא באמת ידיעה גם לכזית שני, דכיון שנודע שחתיכה זו היא חלב ולא שומן, הרי לפי האמת היא ידיעה גם לכזית שני, אלא דעכשיו לפי שעה שכח שאכל שתי כזיתים. [ד] ה'

אחד שהיא שומן, ובה כשנודע לו על כזית הראשון שהיא חלב, עדיין אין ידיעה זו קובעת שום דבר על כזית השני, שהרי מאוד יתכן שהראשון היה חלב והשני הוא שומן, ובה, כיון שידיעתו של כזית זה לא שייכא לידיעתו של כזית זה, מיד כשנודע על הראשון מתחייב עליו חטאת, וכשוודע על השני יתחייב על השני בפני עצמו.

אמנם יש שהידיעה של הראשון הוא באמת ידיעה גם על השני, כגון שאכל שתי כזיתים בהעלם אחת מחמת שלא היה יודע שחלב אסור באכילה, ושוב נודע שחלב אסור באכילה, אמנם כשנודע ידיעה זו זכר רק מאכילת כזית הראשון ושכח מאכילת כזית השני, ושוב חזר ונזכר שאכל שתי כזיתים. וכתב הפני יהושע דאפשר דמודה רבי יוחנן בזה דאין ידיעתו מחלקת, כיון שלפי האמת הרי ידיעה זו שנודע שחלב אסור באכילה היא ידיעה גם על כזית השני, ומה שבשעה שנודע שיש איסור

השלמות והוספות

והיה סובר שהיא שומן ולא חלב, דבה גם רבי יוחנן מודה דאינו חייב אלא חטאת אחת.

מצות שמירת שבת לשמור בלבו שלא יבא לידי חילול שבת בשוגג / חיוב קרבן עולה בעבר על מצוה זו / מצות שמירה דוקא בזמן פנוי ולא בזמן לימודו

- יראים, פרי צדיק -

[ה] לסיום הדברים בסוגיא זו דעשיית מלאכה בשבת בשוגג, רצוי להביא פרפרת נאה מספר פרי צדיק עה"ת בקונטרס שביתת השבת (נדפס ריש ספר בראשית) בתחילת פרק ב' שמביא בשם יראים סימן צ"ז שהוא מונה למצוה בפני עצמה לתת שמירת שבת על לבו דכתיב ושמרתם את השבת, וכתיב שמור את יום השבת, ושמירה הוא בלב דכתיב (בראשית ל"ז) ואביו שמר את הדבר, וכמאה"כ (משלי כ"ב) כי תשמרם בבטנך.

וכתב, דמשמע מדבריו דהעשה דשמירת שבת הוא שישים זכרון השבת על לבו כל היום, וזהו כדי שיהיה שמור מעשיית מלאכה אפילו בדרך שוגג ושכחה. וכתב בפרי צדיק דנמצא לפי זה, דהשוכח ועושה מלאכה בשוגג מפני שלא שם השמירה על לבו, מלבד ששגג בלאו וזכרת, הרי זה עבר על מצות עשה זו דשמירה, ומצוה זו ביטלה במזיד במה שלא נתן אל לבו זכרון השבת שלא יביא לידי חילול שבת בשוגג.

ולפי האמור הוא מעיר, דלכאורה מי שעבר על חילול שבת בשוגג, מלבד מה שצריך להביא חטאת, צריך גם להביא עולה, שהרי שגג מפני שלא שמר בלבו את השבת, וצריך עולה לכפר על העשה שביטל. והוא מעיר במה ששינונו לעיל דף י"ב: דרבי ישמעאל בן אלישע קרא ושכח והטה, ואמר לכשיבנה בית המקדש אביא חטאת שמינה, ולפי האמור היה לו לומר נמי שיביא עולה גם כן לכפר אעשה. [ואע"ג דבזבחים דף ז'. א' דחטאת מכפרת גם על חייבי עשה, הרי מסיק בגמ' שם דמקיבעא לא מכפרא אלא מקופיא, ומשמע שאינו כפרה גמורה כל כך, ואם כן ודאי גם המביא חטאת לא נפטר מלהביא עולה שתכפר לו מקיבעא].

וכתב בפרי צדיק שם דאע"ג דצריך שימת לב במשך כל היום לשמור את השבת בלבו, מכל מקום זהו דוקא בעת שהוא פנוי, אבל כשעסוק בלימוד התורה, אז הוא עוסק במצוה ופטור מן המצוה, ואינו מחוייב אז במצות שימור בלב ולבטל לזה מלימודו, דאם כן יצטרך לבטל מתורה ותפלה לגמרי, דאי אפשר שישים לב לזה ולזה יחד, ולכן לא נתחייב רבי ישמעאל להביא קרבן עולה על ביטול עשה זו, שהרי היה בשעת לימודו, ולא עבר על העשה כלל.

שגגה, וחייבא אשגגה הוא. וכן משמע מדברי רש"י דף ע"ב. (ד"ה ופליגי) שכתב דמה שידיעות שבוין אכילת חלב לאכילת חלב מחלקות הוא משום דחייב הוא אשגגות, וכיון שיש ידיעה בינתים הוויין לי' שתי שגגות, ומוכח דהטעם שחייב רק אחת הוא משום שהיא רק שגגה אחת.

ישוב לסתירת דברי הרמב"ם בזה

- פני יהושע, צל"ח -

[ד] והנה רש"י (ד"ה וחזר) מקשה שהרי לעיל ע"א איתמר אכל שני זיתי חלב בהעלם אחד, ונודע לו על אחת מהן, וחזר ואכל כזית בהעלמו של שני, אמר רבא הביא קרבן על ראשון, ראשון ושני מתכפרין, שלישי אינו מתכפר, הביא קרבן על השלישי, שלישי ושני מתכפרין, ראשון אינו מתכפר, הביא קרבן על האמצעי נתכפרו כולן, אביי אמר אפילו הביא קרבן על אחד מהן נתכפרו כולן, והרי לדברי רבי יוחנן דאם אכל שתי כזיתים בהעלם אחת ונודע על הראשון ואח"כ נודע על השני חייב שתיים, האיך אמרו רבא ואביי דאם הביא קרבן על הראשון מתכפר השני, הרי מדברי רבי יוחנן אנו למדין שחייב ב' חטאות מחמת שנודע על הראשון ואח"כ נודע על השני, הרי מפורש דלא נתכפרו האחרים ע"י קרבן של כזית ראשון. וכתב רש"י, דאה"נ דאם לרבי יוחנן תלוי הדבר בידיעה בלבד, צריך לומר דאביי ורבא סוברים בזה כריש לקיש דידיעה שאחרי שתי האכילה אינה מחלקת, כי לרבי יוחנן ודאי שאין כזית שני נפטר ע"י קרבן של כזית ראשון.

אמנם בדברי הרמב"ם מצינו סתירה בפסקיו, שהרי הרמב"ם בפ"ו מהלכות שגגות הלכה ט' פסק כרבי יוחנן דאם נודע על הראשון ואח"כ נודע על השני חייב שתי חטאות, ואילו בפ"ו שם הלכה י"א כתב דאם אכל שני זיתי חלב בהעלם אחת, ונודע לו על אחת מהן, וחזר ואכל כזית אחר בהעלמו של שני, והביא חטאת על הראשון, ראשון ושני מתכפרין אבל שלישי לא נתכפר, והרי לפי דברי רבי יוחנן אפילו השני אינו מתכפר ע"י הראשון, שהרי כשנודע על הראשון כבר נתחייב עליו חטאת, ואינו פטור כזית השני אע"ג שאכלו בהעלם אחד. ובכסף משנה שם מתקשה בזה.

וכתבו הפוסקים הנ"ל דלפי האמור דדברי רבי יוחנן אמורים רק בידיעה כזו שהידיעה של כזית ראשון אין לו שייכות לידיעה של כזית שני, אבל אם ההעלמה היתה מחמת ששכח האיסור שאז ידיעה של הראשון שייכא גם אל השני, מודה רבי יוחנן שכזית שני נפטר בחטאת של כזית ראשון, יש לומר דהרמב"ם בהלכה י"א שכתב דהשני נפטר ע"י קרבן של כזית ראשון מיירי שהיתה ידיעה כזו ששייכא גם לכזית שני, או שנעלם ממנו איסור אכילת חלב, או שאכל שתיים מאותה חתיכה

באה שבת. בא להתוודע.

לומדי הדף היומי מנויי להתוודע ממשיכים להתענג על 'גליון נושא יומי', המגיע הישר אל תיבת הדואר או לדואר האלקטרוני, בנוסף ל"שיעור האזנה יומי" במגוון שפות לבחירה בקו הטלפוני של להתוודע.

מה יתן לי "להתוודע" לחיים?

שאלות שינון שבועיים
מבחנים בסגנון אמריקאי לשינון הנלמד למען יעמדו לימים רבים

שול"ת מיוחד
שאל את הרב מנויי המערכת נהנים משול"ת פורה ובהיר עם רבני המערכת

שיעור יומי חוקלט ומתועד
שיעור עיוני בנושא מרכזי ב-25/10 דק' לבחירה ע"י מג"ש מפורסמים במגוון שפות

שיעור יומי בדיוור ישרי
שיעור בן 4 עמודים בנושא עיוני על הדף בעריכה בהירה

למנויים: 02-9904001

נעמט דעם דף היומי צום קומענדיגן שטאפל...

טוישט אייער גאנצע מהלך החיים

די הערליכע נושאים וואס ווערן אויסגעשמועסט אין די "להתוודע" דף היומי שיעורים, נעמען ארום דעם גאנצן אידישן חיי היום יומי.

איר וועט נישט לערנען די גמרא כמצוות אנשים מלומדה, נאר "לעבן מיט די גמרא". באקומען א טעם און געשמאק אין אידישקייט, שבת ויום טוב.

TMG • 718.925.2300

ווערט א מעמבער היינט, בלויז \$4 א חודש

44.203.5193544

www.lehisvada.com

להתוודע
מחמדי התורה בש"ס

יעדן טאג א פרישע נושא • שיעור יומי דורך בארימטע מגי"ש • הערליכע גליון • שאל את הרב • פראגע בויגן

Sponsored by

RIZ
AUTO LEASING

גליון זה טעון גניזה

נעמט דעם דף היומי צום קומענדיגן שטאפל...

הערט און לעבט! און

מיט די נייע "להתוודע" סיסטעם, וועט איר יעדן טאג קענען הערן א זיסע שיעור אויפ'ן דף, דורך בארימטע מגידי שיעור. די שיעורים וועלן זיין קורץ און שארף, געאייגנט אויף א ספעציפישע אינטערעסאנטע נושא פונעם דף, און אריינגעבן א זיסקייט וואס וועט אייך באגלייטן אינעם גאנצן לעבן.

ווערט א מעמבער היינט, בלויז \$4 א חודש

44.203.5193544

www.lehisvada.com

להתוודע
מחמדי התורה בש"ס

יעדן טאג א פרישע נושא • שיעור יומי דורך בארימטע מגי"ש • הערליכע גליון • שאל את הרב • פראגע בויגן

סי'אגה דאגה מפגע נפלה אגה...

חדש! ניתן להשיג את הג'ורנל היומיים של להתוודע
אשר מלאים זין ומפיקים נוגה בנושאים על הדרק
אסופים יחד בחוברת אחת במתכונת "דו חודשית"
להנאת לומדי הדרק היומי, ולהעשרת הידע ההלכתי.

להתוודע
הג'ורנל היומיים של להתוודע
ולאגות מחדרי המודה בכל דף בש"ס

הכנת דו חודשי שני ג'ורנל להתוודע
מסכת ברכות
מדרק לי עדר דף מ"ד

שיעורים וזמרים מעל פי רבנות לול קנין ונבל

הג'ורנל
מחברת
התורה

הגליונות ערוכים בטו"ט ודעת בראשות
הרה"ג ר' אהרן רובינפעלד שליט"א
בעל מח"ס תורת הקנינים, תורת המצוה

להשיג בחנויות הספרים המובחרות | למנויים חודשיים: 718.298.24.16